

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
OFISI YA RAIS
TAWALA ZA MIKOA NA SERIKALI ZA MITAA

TANGAZO LA UCHAGUZI WA SERIKALI ZA MITAA
WA MWAKA 2019

(Limetolewa chini ya Kanuni za Uchaguzi wa Serikali za Mitaa za Mwaka mwaka 2019 (Matangazo ya Serikali Na. 371, 372, 373 na 374 ya mwaka 2019)

1.0 UTANGULIZI

Tangu kurejeshwa kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa katika mfumo wa utawala kupitia Sheria ya Serikali za Mitaa (Mamlaka za Wilaya), Sura ya 287 na Sheria ya Serikali za Mitaa (Mamlaka za Miji), Sura ya 288, Uchaguzi wa Serikali za Mitaa katika ngazi ya Mtaa, Kijiji na Kitongoji umekuwa ukifanyika katika kila kipindi cha miaka mitano. Uchaguzi wa mwisho ulifanyika mwezi Oktoba mwaka 2014 na hivyo Uchaguzi mwingine unatakiwa kufanyika mwaka 2019. Uchaguzi huu unaongozwa kwa Kanuni za Uchaguzi wa Viongozi wa Mamlaka za Serikali za Mitaa ngazi ya Vijiji, Vitongoji na Mitaa katika Mamlaka za Wilaya na Mamlaka za Miji, Matangazo ya Serikali Na. 371, 372 373 na 374 ya Mwaka 2019. Kwa mujibu wa Kanuni hizi, Waziri anapaswa kutoa Tangazo la Uchaguzi likianisha Ratiba, shughuli za uchaguzi zinazohusika na masharti muhimu ya uchaguzi.

2.0 MASHARTI MUHIMU YA UCHAGUZI

Masharti muhimu ya kuzingatia katika Uchaguzi huo ni kama ifuatavyo:

a) Nafasi zitakazogombewa;

Kwa mujibu wa Kanuni hizi, Nafasi zitakazogombewa katika Uchaguzi huu ni:-

- (i) Mwenyeviti wa Kitongoji katika Mamlaka za Miji Midogo. Kwa nafasi hiyo, Uchaguzi utaendeshwa kwa mujibu wa Kanuni za Uchaguzi wa Mwenyekiti wa Kitongoji katika Mamlaka za Miji Midogo za Mwaka 2019 (Tangazo la Serikali Na. 371 la Mwaka 2019);

- (ii) Mwenyekiti wa Mtaa na Wajumbe wa Kamati ya Mtaa (Kundi Mchanganyiko la Wanaume na Wanawake) na Wajumbe wa Kamati ya Mtaa (Kundi la Wanawake) katika Mamlaka za Miji. Kwa nafasi hizo, Uchaguzi utaendeshwa kwa mujibu wa Kanuni za Uchaguzi wa Mwenyekiti wa Mtaa na Wajumbe wa Kamati ya Mtaa katika Mamlaka za Miji za Mwaka 2019 (Tangazo la Serikali Na. 372 la Mwaka 2019);
- (iii) Mwenyekiti wa Kijiji, Wajumbe wa Halmashauri ya Kijiji (Kundi Mchanganyiko la Wanaume na Wanawake), Wajumbe wa Halmashauri ya Kijiji (Kundi la Wanawake) na Wenyeviti wa Vitongoji katika Mamlaka za Wilaya. Kwa nafasi hizo, Uchaguzi utaendeshwa kwa mujibu wa Kanuni za Uchaguzi wa Mwenyekiti wa Kijiji, Wajumbe wa Halmashauri ya Kijiji na Mwenyekiti wa Kitongoji katika Mamlaka za Wilaya za Mwaka 2019 (Tangazo la Serikali Na. 373 la Mwaka 2019); na
- (iv) Mwenyekiti wa Kijiji, Wajumbe wa Halmashauri ya Kijiji (Kundi Mchanganyiko la Wanaume na Wanawake), Wajumbe wa Halmashauri ya Kijiji (Kundi la Wanawake) na Wenyeviti wa Vitongoji katika Mamlaka za Miji. Kwa nafasi hizo, Uchaguzi utaendeshwa kwa mujibu wa Kanuni za Uchaguzi wa Mwenyekiti wa Kijiji, Wajumbe wa Halmashauri ya Kijiji na Mwenyekiti wa Kitongoji katika Mamlaka za Miji za Mwaka 2019 (Tangazo la Serikali Na. 374 la Mwaka 2019);

b) Upigaji wa Kura;

Kwa mujibu wa Kanuni hizi, kura zitapigwa kwa kutumia karatasi maalum za kupigia kura ambazo zitatakiwa kutumbukizwa katika masanduku maalum ya kupigia kura; na

c) Wagombea wa nafasi za uongozi;

Kwa mujibu wa Kanuni hizi, Wagombea wa nafasi mbalimbali za uongozi watatakiwa kuwa wanachama na wadhaminiwa wa Vyama vya Siasa vyenye Usajili wa Kudumu.

d) Tangazo la uchaguzi kwa umma;

Kwa mujibu wa 4 ya Kanuni za Uchaguzi wa Serikali za Mitaa kifungu cha (1) Waziri anapaswa kutoa Tangazo la Uchaguzi kwa Umma. Kwa mujibu wa Kanuni Ndogo ya (2) ya Kanuni hizi, Tangazo litatolewa

katika magazeti ya Kiswahili na Kiingereza yanayosambazwa nchi nzima na katika vyombo mbalimbali vya habari *si chini ya siku tisini kabla ya siku ya uchaguzi.*

e) *Majina na mipaka ya Vijiji na Vitongoji;*

Kwa mujibu wa Kanuni hizi, ili kuwafahamisha wananchi majina ya maeneo na mipaka ambayo itahusika katika kujiandikisha na upigaji wa kura, msimamizi wa Uchaguzi atatangaza majina na mipaka ya Vitongoji vilivyoko katika eneo la Halmashauri husika *siku sabini na mbili kabla ya siku ya uchaguzi* kwa ajili ya Uchaguzi wa Mwenyekiti wa Kitongoji, Mwenyekiti wa Kijiji, Mwenyekiti wa Mtaa, Wajumbe wa Serikali ya Kijiji na Wajumbe wa Kamati ya Mtaa.

f) *Maelekezo Kuhusu Uchaguzi;*

Kwa mujibu wa Kanuni hizi, Msimamizi wa Uchaguzi atatoa maelekezo ya *Uchaguzi siku sitini na mbili kabla ya siku ya uchaguzi.*

g) *Uteuzi wa Waandikishaji na Waandaaji wa Orodha ya Wapiga Kura;*

Kwa mujibu wa Kanuni hizi, Msimamizi wa Uchaguzi atafanya uteuzi wa watumishi wa umma watakaoandikisha na kuandaa Orodha ya Wapiga Kura *siku hamsini na mbili kabla ya siku ya Uchaguzi.*

h) *Uandikishaji wa Wapiga Kura;*

Kwa mujibu wa Kanuni hizi, *Uandikishaji na uandaaji wa Orodha ya Wapiga Kura utanza siku ya arobaini na saba kabla ya siku ya uchaguzi na utafanyika kwa muda wa siku saba* kwa kutumia fomu iliyoainishwa katika Jedwali la Kwanza la Kanuni hizi katika majengo ya umma na pale ambapo hakuna jengo la umma, uandikishaji utafanyika kwenye sehemu ambayo Msimamizi Msaidizi wa Uchaguzi atakuwa amekubaliana na Viongozi wa Vyama vya Siasa;

i) *Vituo vya Kujiandikisha, Kupiga Kura na Kupigia Kura;*

Kwa mujibu wa Kanuni hizi, vituo vya kujiandikisha kupiga kura na kupigia kura, kwa maeneo yaliyo chini ya Halmashauri za Wilaya na Mamlaka za Miji Midogo vitakuwa katika ngazi ya Kitongoji. Kwa upande wa Mamlaka za Miji (Miji, Manispaa na Majiji), vituo vya kujiandikisha kupiga kura na kupigia kura vitakuwa katika ngazi ya Mtaa;

j) *Muda wa Kuchukua na Kurudisha Fomu za Uteuzi;*

Kwa mujibu wa Kanuni hizi, Mtu yeyote anayekusudia kugombea nafasi za uongozi, atatakiwa kuchukua fomu ya uteuzi wa kugombea nafasi husika *siku zisizopungua ishirini na sita kabla ya siku ya uchaguzi* kwa kadri itakavyoelekezwa na Msimamizi wa Uchaguzi na kutakiwa *kurejesha fomu husika ndani ya muda wa siku saba tangu siku ya kwanza ya uchukuaji wa fomu iliyotangazwa na Msimamizi wa Uchaguzi.*

k) *Ukomo wa Kuwa Madarakani;*

Nafasi zote zinazogombewa zilikuwa na uongozi kwa kipindi cha miaka 5. Kwa mujibu wa Kanuni hizi, viongozi hao *watakoma kushika nafasi za uongozi siku saba kabla ya siku ya kuchukua fomu* za kugombea uongozi chini ya Kanuni hizi.

l) *Utaratibu wa uteuzi wa Wagombea;*

Kwa kujibu wa Kanuni hizi, Msimamizi Msaidizi wa Uchaguzi atafanya uteuzi wa wagombea wa nafasi zilizoainishwa katika Kanuni hizi, *siku kumi na tisa kabla ya tarehe ya Uchaguzi* kuanzia saa mbili kamili asubuhi hadi saa kumi kamili jioni.

m) *Kamati ya Rufani;*

Endapo wagombea hawataridhika na maamuzi ya Msimamizi au Msimamizi Msaidizi wa uchaguzi kuhusu uteuzi wa wagombea, kutakuwa na Kamati ya Rufani katika kila Wilaya ambayo itasikiliza mapingamizi kuhusu uteuzi wa wagombea katika Wilaya husika. Wajumbe wa Kamati ya Rufani watateuliwa *siku saba kabla ya siku ya uteuzi wa wagombea.*

n) *Waangalizi wa ndani wa uchaguzi;*

Kwa mujibu wa Kanuni hizi, Waangalizi wa Ndani wa Uchaguzi wataruhusiwa kuangalia uchaguzi baada ya kupata kibali cha Katibu Mkuu wa Wizara yenye dhamana ya Serikali za Mitaa. Maombi ya kibali cha uangalizi wa uchaguzi yatawasilishwa kwa Katibu Mkuu wa Wizara yenye dhamana ya Serikali za Mitaa *ndani ya muda wa siku ishirini na moja baada ya Tangazo la Uchaguzi kutolewa.*

o) Elimu ya Mpiga Kura;

kwa mujibu wa Kanuni hizi, Taasisi yoyote inayotaka kutoa elimu ya mpiga kura katika uchaguzi, itatakiwa kuwasilisha maombi ya kibali cha kutoa elimu ya mpiga kura kwa Katibu Mkuu wa Wizara yenye dhamana ya Serikali za Mitaa kwa kuzingatia Mwongozo wa Elimu ya Mpiga kura ulioandaliwa na Ofisi ya Rais TAMISEMI.

p) Kampeni za Uchaguzi;

Kwa mujibu wa Kanuni hizi, Kampeni za Uchaguzi zitafanyika *siku saba kabla ya siku ya Uchaguzi*. Aidha, Kanuni zinaelekeza, kila Chama cha Siasa kinachoshiriki Uchaguzi kitawasilisha ratiba yake ya mikutano ya kampeni ya Uchaguzi kwa Msimamizi wa Uchaguzi *si chini ya siku saba kabla ya kuanza kwa kampeni*.

Hivyo, kwa mujibu wa Kanuni za Uchaguzi wa Serikali za Mitaa za Mwaka 2019 ibara 4(1-3) (Matangazo ya Serikali Na. 371, 372, 373 na 374) ya mwaka 2019, Waziri mwenye dhamana na Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa anautangazia umma wa Watanzania na Vyama vyote vya Siasa vyenye Usajili wa Kudumu kuwa **tarehe 24 Novemba, 2019 itakuwa ni siku ya Uchaguzi wa Serikali za Mitaa Tanzania Bara. Upigaji wa kura utanza saa mbili kamili asubuhi na kumalizika saa kumi kamili jioni.**

Ninawatakia uchaguzi mwema, amani na utulivu katika kipindi chote cha uandikishaji, uteuzi wa wagombea, kampeni na upigaji kura.

3.0 RATIBA YA UCHAGUZI

Ratiba ya Uchaguzi itakuwa kama ifuatavyo:

Na.	TUKIO	TAREHE	MHUSIKA
1.	Maombi ya Kuangalia Uchaguzi	27 Agosti -16 Septemba, 2019	Katibu Mkuu OR - TAMISEMI
2.	Uteuzi wa Wasimamizi wa Uchaguzi	2-9 Septemba, 2019	Mamlaka ya Uteuzi
3.	Tangazo la Majina na mipaka ya Vijiji na Vitongoji	13 Septemba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi
4.	Uteuzi wa Wasimamizi Wasaidizi wa Uchaguzi na Wasimamizi wa Vituo.	16 - 22 Septemba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi
5.	Maelezo Kuhusu Uchaguzi	23 Septemba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi

Na.	TUKIO	TAREHE	MHUSIKA
6.	Uteuzi wa Waandikishaji wa Wapiga Kura	3 Oktoba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi
7.	Viapo kwa Waandikishaji wa Wapiga Kura, Wasimamizi wa Vituo na Wasimamizi Wasaidizi wa Uchaguzi	4-6 Oktoba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi
8.	Elimu kwa Waandikishaji wa Wapiga Kura	4-6 Oktoba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi
9.	Zoezi la Uandikishaji wa Wapiga Kura	8-14 Oktoba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi
10.	Kubandikwa kwa Orodha ya Wapiga Kura	15 Oktoba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi
11.	Ukaguzi wa Orodha ya Wapiga Kura	15-21 Oktoba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi
12.	Pingamizi Kuhusu Uandikishaji wa Wapiga kura	15-21 Oktoba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi Msaidizi
13.	Uamuzi Kuhusu Pingamizi	21-22 Oktoba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi Msaidizi
14.	Marekebisho ya Orodha ya Wapiga Kura	21-22 Oktoba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi Msaidizi
15.	Kukata Rufaa Dhidi ya Uamuzi wa Pingamizi	21-23 Oktoba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi
16.	Uamuzi wa Rufaa	21-26 Oktoba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi
17.	Kukoma Uongozi kwa Viongozi Waliopo Madarakani	22 Oktoba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi
18.	Kuchukua Fomu za Kugombea	29 Oktoba, 2019	Msimamizi Msaidizi wa Uchaguzi
19.	Kurejesha Fomu za Kugombea	29 Oktoba-4 Novemba. 2019	Msimamizi Msaidizi wa Uchaguzi
20.	Uteuzi wa Kamati ya Rufani	29 Oktoba, 2019	Katibu Tawala wa Mkoa
21.	Uteuzi wa Wagombea	5 Novemba, 2019	Msimamizi Msaidizi wa Uchaguzi
22.	Uwasilishaji wa Pingamizi Kuhusu Uteuzi wa Wagombea	5-6 Novemba, 2019	Mwombaji/Mgombea

Na.	TUKIO	TAREHE	MHUSIKA
23.	Uamuzi wa Pingamizi Kuhusu Uteuzi wa Wagombea	5-7 Novemba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi Msaidizi
24.	Kukata Rufaa Dhidi ya Uamuzi Kuhusu Pingamizi la Uteuzi	5-8 Novemba, 2019	Mwombaji/Mgombea/Msimamizi wa Uchaguzi
25.	Uamuzi wa Kamati ya Rufaa	5-9 Novemba, 2019	Kamati ya Rufani
26.	Uwasilishaji wa Ratiba za Mikutano ya Kampeni kutoka katika Vyama vya Siasa	10 Novemba, 2019	Vyama vya Siasa/Msimamizi wa Uchaguzi
27.	Uwasilishaji wa Ratiba za Mikutano ya Kampeni kwa Mkuu wa Polisi wa Wilaya	14 Novemba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi
28.	Kuanza kwa Kampeni	17-23 Novemba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi
29.	Siku ya Uchaguzi	24 Novemba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi

Kwa Tangazo hili, Wananchi wote wanaombwa kujitokeza kwa wingi kujiandikisha, kupiga kura, kugombea na kushiriki katika Uchaguzi huu ili kupata viongozi bora wa Serikali za Mitaa kwa maendeleo ya nchi yetu.

SELEMANI S. JAFO (MB.)
WAZIRI WA NCHI, OFISI YA RAIS
TAWALA ZA MIKOA NA SERIKALI ZA MITAA

23 Agosti, 2019